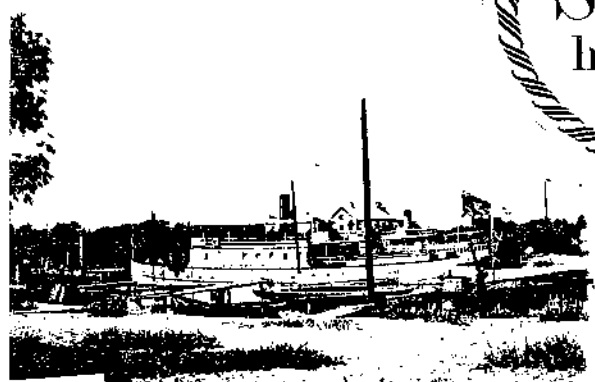

25
STRÖMMA
hembygdsförening
juni

1905

STRÖMMA KANAL SANDHAMN
*Var äro Arla
 2109 1905 till Svanske 7 29 1/2
 i bör af bild tidningen (ca 1/2 1/2)*

*Arango Arla
 Kuller*

1915

Strömma

1920

"Arla" passerar Strömma B

BREFKORT
 CARTE POSTALE

1986

STYRELSE OCH FUNKTIONÄRER ARBETSÅRET 1986 - 1987.

HASSE BJÖRKENFELDT, OLIVEHILL	ordförande	401 87
BITTAN OHLSSON, FÅGELBROV. 2	v ordf.	411 85
OLLE OHLSSON, MÅSV. 27	kassör	400 33
GUDRUN GRÖNDAHL, ALROTSV. 2	sekreterare	400 80
ARNE RÅDBERG, RIPV. 17	ledamot	401 80
SIGVARD LÖNNQVIST, FÅGELBROV. 1	hedersled.	401 45
Vivianne Pettersson,	suppleant	410 98
Sven Eriksson,	"	432 77
Berit Hällerstam	"	408 83
Bengt Berg,	"	404 41
Hasse Lindström,	revisor	405 52
Åke Eriksson	"	404 68
Ulla Jonsson-Lindström,	revisorsuppleant	405 52
Tommy Hedlund,	valberedning	405 36
Åke Lindgren	"	400 40
Britt-Marie Ohlsson,	festkommitté, sammank.	400 33
Monica Ohlsson,	"	405 67
Gunilla Pettersson,	"	412 74
Asti Netteryd,	"	411 91

Gudrun Gröndahl har redigerat tidningen.

Hasse Björkenfeldt har komponerat omslaget.

Författarna är själva ansvariga för sina artiklars innehåll.

Plocka gärna material ur tidningen, men var snäll uppge källan.

TIDNINGEN GES UT MED STÖD FRÅN KULTURNÄMNDEN.

Medlemsavgift: vuxen 40:- kr/år pch person. Barn 5:- kr.

POSTGIRO: 98 57 43 - 4 STRÖMMA HEMBYGDSFÖRENING.

Museet med Sigvards samlingar hålls öppet efter överenskommelse med föreningens guide Sigvard Lönnqvist telefon 401 45 eller Gudrun 400 80.

Lördagen den 14 juni råde feststämning i Strömma.

Strömma Hembygdsförening har mött upp i hembygdsdräkter, det är lövat och livat på den nya bryggan, när skärgårdsfartyget Strömma Kanal nu åter angör Strömma på sin rutt Stockholm - Sandhamn.

Denna båt är den tredje till namnet och byggdes 1975 och sedan dess har den lagt till här t.o.m. 1983, då bryggan var så raserad att hon gick Strömma förbi.

Nu har Kent Odén i Strömma Handel ändrat på det och bekostat en rejäl betongbrygga, tack vare en donation. Bryggbyggare har Bengt Berg och Hasse Lindström varit. Båtleden från 1865 är nu åter intakt. Strömma Hembygdsförening tackar för det och bjuder på annonser från gångna tider .

Jag hoppas, som vi alla, på en solig sommar, (för ännu saknas det ett regn- och vindskydd för väntande vid busshållplatsen Strömma.)

En trevlig sommar

Hasse

PROTOKOLL FRÅN STRÖMMA HEMBYGDSFÖRENINGENS
ÅRSMÖTE 1986. Plats: Kryssarklubben, Malma Kvarn.
.....

- 1 Ordförande Hasse Björkenfeldt hälsade alla välkomna och förklarade mötet öppnat.
- 2 Till mötets ordförande valdes Hasse Björkenfeldt och till sekreterare Gudrun Gröndahl.
- 3 Frågan om mötet varit stadgeenligt utlyst besvarades med ja.
- 4 Som justeringsmän valdes Gun Eriksson och Lolo Tannsjö.
- 5 Verksamhetsberättelsen godkändes.
- 6 Åke Eriksson läste upp revisionsberättelsen.
- 7 Frågan om ansvarsfrihet för styrelsen besvarades med ja.
- 8 Hasse Björkenfeldt omvaldes som föreningens ordförande för det kommande verksamhetsåret.
- 9 Som ledamöter med mandattid på 2 år omvaldes Gudrun Gröndahl och nyvaldes Arne Rådberg.
Vid ett fyllnadsval som suppleant på 1 år nyvaldes Bengt Berg.
Som suppleanter på 2 år nyvaldes Berit Hällerstam och Sven Eriksson.
- 10 Som föreningens revisorer omvaldes Hasse Lindström och Åke Eriksson.
Som suppleant omvaldes Ulla Jonsson/Lindström
- 11 Som ledamöter i valberedningen omvaldes Tommy Hedlund och Åke Lindgren.
- 12 Till festkommitté nyvaldes Britt-Marie Ohlsson, Monica Ohlsson, Gunilla Pettersson och Asti Netteryd.

- 13 Mötet beslöt höja medlemsavgiften för 1987 till 50:- kr/ person/ år.
- 14 Inga motioner hade inkommit till mötet.
- 15 Under övriga frågor togs förslag upp om att Sigvard Lönnqvist skulle väljas som hedersledamot och tilldelas hedersnål. Frågan besvarades med enhälligt ja och ordförande fäste nålen vid Sigwards bröst.
- 16 Ordförande tackade medlemmarna för visat intresse och avslutade mötet.

Vid protokollet

[Handwritten signature]
.....

Justeras

[Handwritten signature]
.....

Justeras

[Handwritten signature]
.....

Efter årsmötet, som samlade ca 55 personer, uppträdde Patrik Ohlsson och Stefan Rosén med sång och gitarrspel. Mycket uppskattat. De var verkligen duktiga.

Festkommittén bjöd därefter till bords och dukade upp gravad lax med tillbehör. Kaffe efter förstås.

Sedan dansades till Sonjas trio, som var där och spelade. En skön och trivsamt kväll med ovanligt stort antal ungdomar närvarande.

B a r n d a l e n

= = = = =

På en karta ritad 1720, kan man följa en stig från Rådalen till Tavastboda. Stigen går över ån mellan Storsjön och Mellansjön, som då kallades Långnoret (numera Stornoret). Den fortsätter mellan Storsjön och Kvarnsjön och sedan vidare till Tavastboda.

Mellan Storsjön och Kvarnsjön finns en plats som är inringad på kartan. Här står också skrivet "Här är läglig mark till torpställe". På den marken byggdes sedan Barndalstorpet.

Vilket år det byggdes vet jag inte, då de små torpställena sällan fick en egen sida i husförhörslängden. De fick vara med på gårdens sida. I det här fallet Fågelbro. I mantalslängderna finns inte torpet heller med.

I början av 1800-talet har jag hittat den första torparen. Han hette Isac Andersson och kom från Fågelbro.

Sedan följer en lång rad torpare under 1800-talet. 1885 kom Carl Otto Carlsson till Barndalen. Han hade hustrun Gustafa Maria Johannesdotter med sig samt 5 barn.

Han gjorde dagsverken på Fågelbro. På ett år var han tvungen att göra 104 karldagar, för det fick han i lön 104:-. Han måste också hålla ett hjon, som skulle göra 50 hjondagar för 37:50. På den tiden var det ofta någon av barnen som fick arbeta som hjon.

Torparen skulle också lämna bär till gården. Han skulle också hugga ved till skolan. För det fick han 99 öre.

Sen var det dags att betala krono- och kommunalskatt med en summa av 5:83.

1893 flyttade familjen till Friden och en ny torpare kom till Barndalen. Han stannade endast i sju månader.

Nästa torpare hette Hans Olsson och kom till församlingen redan 1885. Han var född 20/9 1857. Han arbetade som dräng på Malma och sedan på Fågelbro.

Han gifte sig 1886 med Ulrica Charlotta Ekström född 4/5 1859. Hon var dotter till Anna Carolina Ekström Lundgren, som var gift med Båtsman Petter Löfbom Malm i Malma båtsmanstorp.

Hans Olsson och hans hustru fick sju barn. De tre sista föddes i Barndalen. Som nummer tre i barnskaran kom Elin Amanda Sofia, född 11/12 1890. Elin, som numera heter Widerberg, bor på Djuröhemmet.

Förra året hade vi, några stycken i föreningen nöjet att få höra Elin berätta om sin barndom i Barndalstorp.

Huset bestod endast av ett kök och en väldigt liten kammare. I kammaren fanns en väggfast brits. Det fanns ingen järnspis i köket, utan man eldade på en öppen håll. Skorstensmuren värmdes även upp kammaren, där den var vitmålad med blå prickar. På vintern fick barnen ligga kvar i sängen tills mamma fått elda en stund. Det var väldigt kallt ibland, säger Elin.

Elin gick i skolan på Fågelbro. På den tiden fanns bara småskolan, där alla klasserna undervisades i samma skolsal. Lärarinnan hette Wahlgren och var väldigt elak. Man kunde läxa när man gick hemifrån, men när man kom fram hade man glömt allt för man var så rädd för lärarinnan, säger Elin. Elin minns också att barnen ibland fick sitta kvar till klockan nio på kvällarna. Sen fick man stryk innan man gick hem.

En kväll satt jag kvar alldeles ensam, berättar Elin. Jag tror jag var omkring tio år. Då jag

kom in i skogen vid Rådalen var det redan skymning. Plötsligt fick jag se två gubbar stå uppe på ett berg. Jag blev fruktansvärt rädd och sprang allt vad jag orkade. Efteråt fick jag veta att det var folk som var ute för att jaga morkullor.

På Rådalsholmen bodde vid den här tiden en stor och kraftig karl som hette Israelsson. Han bodde i en jordkula.

Elin brukade gå till Strömma och handla, men en gång fick hon följa med Israelsson i roddbåten. Det tog lång tid att ro till Strömma och tillbaka igen så Elin frös väldigt. Då de kom hem ville gubben bjuda på kaffe. Det var så mörkt i jordkulan att jag inte såg koppen, säger Elin. Men kaffet smakade gott.

Jordkulan hade bara en vägg av trä, med dörr och ett litet fönster.

När Elin blev fjorton år städslades hon som piga hos slaktare Andersson i Björkvik på Ingarö. Hon är nog en av de sista här i landet som städslades på ett år. Det innebar att man inte fick sluta förrän man arbetat ett helt år. Oftast från okt. till okt. året därpå.

Slaktar Andersson var en snäll karl, säger Elin, men han var sällan hemma. Han åkte omkring i bygden och slaktade. Då han var borta, var frun hans och drängen elaka mot mig, säger Elin. En dag orkade jag inte längre utan rymde därifrån. Jag fick hjälp av Anderssons föräldrar som visste hur jag blev behandlad. Men efter några dagar kom Andersson och hämtade mig. Man fick inte ge sig av innan årstjänsten var slut. Nu blev det i alla fall lite bättre, säger Elin, sedan Andersson tagit itu med frun sin och drängen.

1907 flyttade Elins föräldrar från Barndalen. De hann med att bo både på Malma, Didriksdal och Fågelbro innan de byggde sig ett hus i Barnvik.

Till det huset flyttade Elin då hon slutat arbeta och stannade där tills hon blev 90 år. Då flytta-

de hon till Djuröhemmet, där hon fortfarande bor.

Hans Olsson var den siste torparen i Barndalen. Huset var i så dåligt skick att det sedan bara användes som tillfällig bostad.

1922 var Barndalen öde. Torpet användes då till hölada.

Så sent som på 1950-talet fanns fortfarande väggarerna kvar på torpet.

Nu finns ingenting kvar av Barndalstorpet, som kan visa var det låg, men runt omkring har sommartorpen vuxit upp som svampar ur jorden. Ingenting är sig likt, där Elin lekte som barn.

Britt-Marie

D A G A R .

Om man tar en knippe utav dagar
och så lägger alla i en rad
Lite hit och dit som man behagar
några dystra en och annan glad.

Detta blev en enkel bild av livet
ingen dag som är den andra lik.
Man kan aldrig ta nånting för givet
den väg vi gå har skiftande trafik.

Kanske var det mycket som man tänkte
Men inget blir väl riktigt som man vill
och en kväll när önskestjärnan blänkter
fick man hopp för några dagar till.

Erik E.

U T F L Y K T E R .

13 september vandrar vi från Sågen till Vargstenarna och tillbaka förbi Korpberget tillsammans med vänner från Naturvårdsföreningen.

Vi kommer att sätta upp anslag och meddela närmare i ortens tidningar.

24 aug. kommer Elisabeth Linder att leda en svamputflykt på Breviks och HSBs marker. Arrangör är Naturvårdsföreningen. Närmare besked kommer i ortens tidningar.

F R I L U F T S G U D S T J Ä N S T .

Onsdag den 30 juli klockan 19⁰⁰ blir det friluftsgudstjänst på Hembygdstomten. Närmare om det kommer Du att kunna läsa på anslagstavlan.

SOMMARFESTEN.

Festkommittén har fastställt datum för sommarfesten till den 9 augusti. Det är en lördag.

BÅTUTFLYKT.

En båtutflykt planeras även denna sommar. Eftersom vi inte fastställt datum och mål ännu, får Du hålla utkik på anslagstavlan. Vi sätter upp anslag i god tid.

H J Ä L P !

=====

Arbetsbördan blir oss för stor ibland.

Vi behöver Din hjälp. Det finns massor att göra. Klippa gräsmattan på spelplan ett par gånger under sommaren. Hjälp med snöskottning till Stockstugan vintertid. Hjälp oss sortera papper. Få ordning på våra böcker. Klippa ur tidningsartiklar. Bakning av kaffebröd, så vi kan lägga i frys, att ta fram när det kommer besök till Museet. Snickra, reparera saker. Tidskriften skall också häftas och delas ut 4 ggr om året.

Säg inte att Du inte har tid. Du hjälper oss bra om Du dyker upp ett par gånger om året. Och till det kan Du ALLTID ta Dig tid.

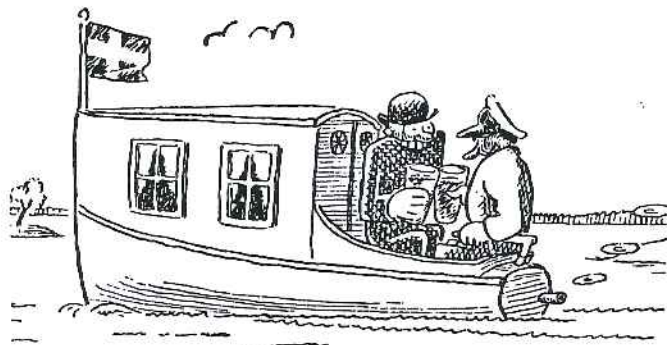
En arbetsgrupp, Britt-Marie Ohlsson, Gunilla Pettersson och Monica Ohlsson, har åtagit sig att städa och hålla snyggt i Stockstugan. Men mycket mer behövs. Vi får inte belasta några få människor för mycket. Risken finns att de tröttnar då.

SNÄLLA DU, HÖR AV DIG TILL OSS!

DU BEHÖVS!

SKÄRGÅRDSBOK

HUR
man reser och VART
i Stockholms skärgård
1932

Chefen: »Då vi tatt sex groggar, ha vi gått två mil och då ä' vi framme!»

Säby Diversehandel

Albert Zetterberg,

REKOMMENDERAS!

Postadress: INGARÖ, Tel. Crislinge 2.

Huvudaffär vid Återvall,

Filial vid Fågelviks brygga.

◀ Öppen Juni-Augusti. ▶

*Varför göra onödiga bes
massa uppköp straxt före*

John Österman, E
har allt det Ni bet

Specerier och Ma
alltid färska och förs

**Budartiklar, Fiskredskt
och Oljor.**

RING DJURÖ

K. G. NOLKRANTZ

TELEFON: STAFSNÄS 13 & 44.

Adr.: Stafsnäs, Stockholm 1.

**SPECERI-, MANUFAKTUR- & DIVERSE-
HANDEL**

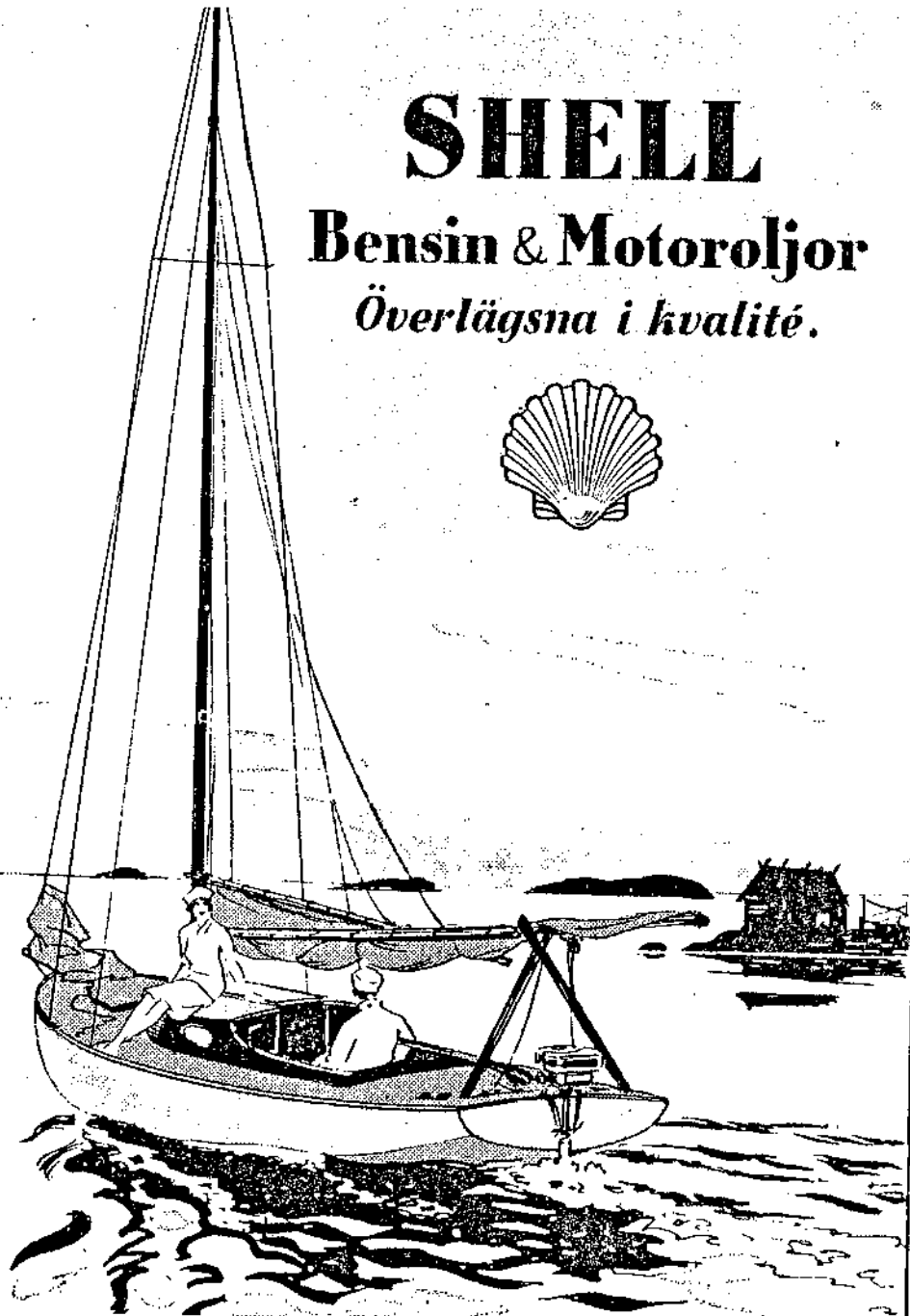
Mjök och grädde. Öl o. läskedrycker.
Bensin, trassel, lotogen & smörjoljor.
Färg och fernissor. Fiskredskap.

Nyanlagd modern Tenniplan.

SHELL

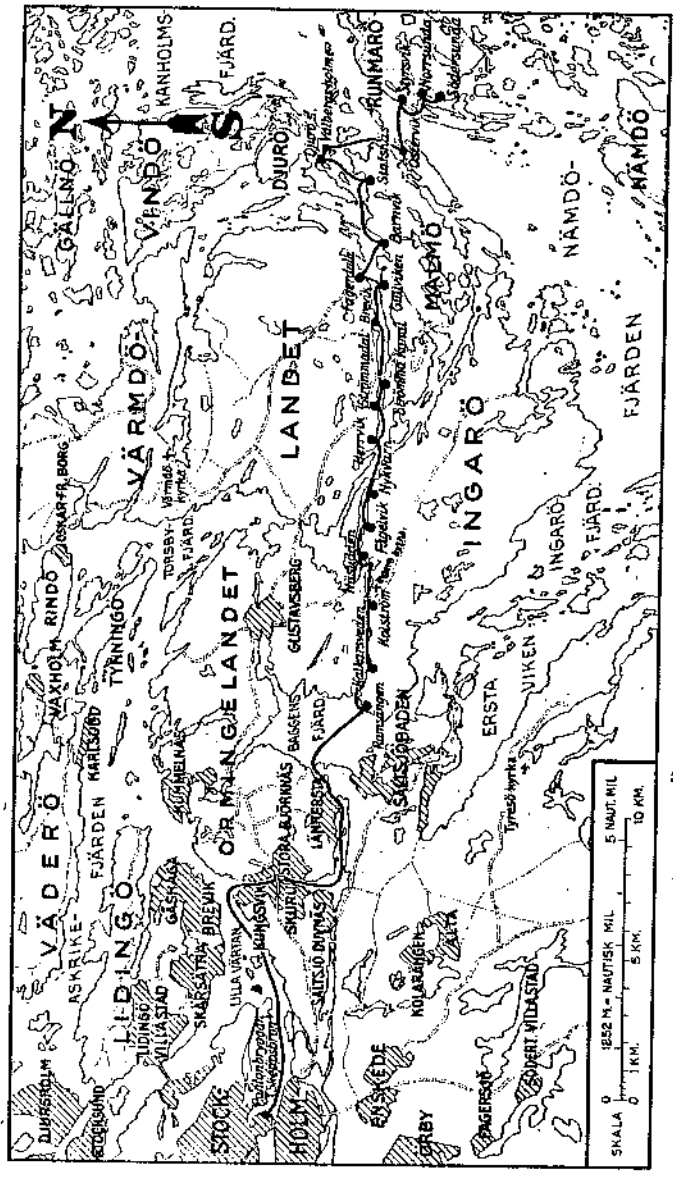
Bensin & Motoroljor

Överlägsna i kvalité.

STR MMMA HANDEL

ALLA DAGAR 9-19. Tel 0766-400 49 400 96

STOCKHOLM—KOLSTRÖM—STRÖMMA KANAL—STAVSNÄS—RUNMARÖ

med anslutande av Ramsängen—Kalkarvreden—Kolström—Näsudden—Fågelvik—Nykvarn—Herrvik—Sirömmadal—Strömma Kanal—Brevik—Gullviken—Fagerdala—Barnvik—Stavsnäs—Djurö södra—Valbergs Holme—Östervik—Ståsvik—Norrnsunda—Södersunda.

HUR
man reser och VART
i Stockholms skärgård
1932

Med Angfartyget Strömma Kanal och Najaden från Pontonbryggan.

Till kartan å vidstående sida.

Ramsängen. Bryggan av privat karaktär, men den användes även av några familjer, vilka hava sina sommarstugor i närheten av densamma. Telefonförbindelse över Pilhamn.

Kalkarsveden. Fyra familjer hava här sina sommarstugor, flertalet i egna villor. Orisbefolkningen omfattar fyra hushåll. Några mindre lantbruk finnas. Närmaste handelsbod vid Saltsjöbaden och Kolström. Telefonförbindelse över Pilhamn.

Kolström. En av de större bryggorna på Ingarö. Man beräknar att omkring ett tjugotal familjer vistas här såsom sommargäster, de närmaste omgivningarna inräknade. Många hava uppfört egna sommarvillor. Befasta äro ungefär tjugufem hushåll. Flera större lantbruk samt handelsbod med bensinförsäljning. Telefonförbindelse över Pilhamn.

Näsudden. Omkring femton familjer bo här under sommaren, de flesta i egna fastigheter. Platsen har typisk sommarstugor. En bostad familj. Handelsbod vid Kolström. Telefonförbindelse över Grisslinge.

Fågelvik. Bryggan vid den stora egendomen med samma namn. Sju sommarstugorfamiljer, därav tre i egna villor. Sju hushåll äro befasta. Närmaste handelsbod vid Nykvarn. Telefonförbindelse över Grisslinge.

Nykvarn. Tio å tolv familjer vistas här om sommaren och av dessa bebo fyra egna villor. Två hushåll äro befasta. Pensionat, handelsbod under sommaren, bensinförsäljning. I närheten av Fågelviks egendom. Telefonförbindelse över Grisslinge.

Herrvik. Bryggan är av privat karaktär. Endast ett par familjer begagna sig av densamma.

Strömmadal. Bryggan är av privat karaktär.

Strömma-Kanal. Antalet sommargäster beräknas utgöra ett femtiotal familjer och den befasta befolkningen ett trettiotal hushåll. Sommargästerna bebo i stor utsträckning på platsen uppförda sommarvillor och sommarstugor. Några lantbruk finnas i trakten. Pensionat, handelsbod, bensinförsäljning. Telefonförbindelse, Strömma.

Brevik. Privat bryggan vid Breviks gård.

Gullvik. Vid Didriksdals gård. Några familjer bo här om sommaren. Bryggan dock av mera privat karaktär. Telefonförbindelse över Strömma.

Fagerdala. Här vistas endast ett fåtal familjer. Bryggan av mera privat karaktär.

Barnvik. Här vistas om sommaren närmare ett tiotal familjer. Sex å sju hava egna villor eller fastigheter. Trene mindre lantbruk och fem befasta familjer finnas. Närmaste handelsbod Stavsås. Telefonförbindelse över Stavsås.

Stavsås. Här vistas omkring hundratalet familjer såsom sommargäster. Av dessa hava ett femtiotal egna villor eller fastigheter, medan återstoden förhyra bostäder hos den till ungefär trettiofem hushåll uppgående befast befolkningen. Fem å sex mindre jordbruk. Två pensionat, tvänne handelsbodar och bageri. Bensinförsäljning samt motorbåtvarv. Telefonförbindelse, Stavsås.

Djurö. På sommaren bruka i regel sextio å sextiofem familjer förlägga sitt sommarstugehit. Ett tjugotal bebo egna fastigheter. Ett tiotal lantbruk finnas, och den befasta befolkningen uppgår ungefär till femtio hushåll. Pensionat, handelsbod, bensinförsäljning. Telefonförbindelse, Djurö.

Valberga Holme. Bryggan är av privat karaktär.

Östervik. Närmare ett tiotal familjer hava här sina sommarstugor och hyra i allmänhet hos ortsbefolkningen. Befasta äro fyra hushåll och på ön finnas ett par lantbruk, därav ett större, Österviks gård. Närmaste handelsbod vid Stavsås och på Runmarö. Telefonförbindelse över Stavsås.

Styrsvik. Om sommaren räkna man med omkring femton familjer som sommargäster, vilka så gott som utan undantag förhyra bostäder hos den till alla hushåll uppgående ortsbefolkningen. Pensionat samt bensinförsäljning. Några mindre lantbruk. Närmaste handelsbod vid Södersunda. Telefonförbindelse över Runmarö.

Norrunda. Ett tiotal familjer bo här såsom sommargäster, i allmänhet hos den till alla hushåll uppgående ortsbefolkningen. Några mindre lantbruk, bensinförsäljning. Närmaste handelsbod vid Södersunda. Telefonförbindelse över Runmarö.

Södersunda. Linjens slutpunkt och en av dess största bryggor. Under sommaren förlägga ett sextiotal familjer sin vistelse hit och i de närmaste omgivningarna. Endast ett fåtal hava egna villor. Antalet befasta personer omfattar ett fyrtiotal hushåll och ett avsevärt antal mindre lantbruk finnas. Trene pensionat, handelsbod, bensinförsäljning. Telefonförbindelse över Runmarö.

Fick just Boo Hembygdsförenings tidskrift Koldalsbladet i min hand. Jag föll pladask i vattenhon för några artiklar som jag knycker. Om jag som betalning talar om att Boo Hembygdsförening håller sitt museum öppet söndagar kl. 13 - 15, och att deras telefonnummer är 715 64 54. Carl-Oscar heter mannen som svarar. Kanske de förlåter mig.

Baddräkt för unga flickor

(förfärdigad af en underkjol af flanell)

Man breder underkjolen slätt ut på ett bord och klipper ut rundningen a samt rundningarna b b (till armhålan) Derpå syr man ihop linjen d d d, lägger, om så begöfves, linjen e e i veck och sätter en remsa tyg emot den på afvigsidan. Här såväl som vid ärmhålen och nedtill vid benklädesdelarna kan man sy en sliten spets. En smal flanellremsa utgör bältet, som håller baddrägten samman om lifvet, på axlarna knytes den med röda ylleband.

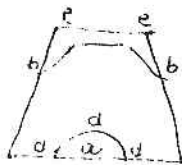

Fig 1

Fig 2

Några regler för badning

Badlystna bedjas enträget lägga väl märke till följande regler vid badning:

- 1 Tillryggalägg alltid vägen till badanstalten i ett måttligt tempo.
- 2 Gör Dig straxt vid ankomsten till vattnet underrättad om terräng- och strömförhållanden.
- 3 Kläd långsamt af Dig, men gå straxt ut i vattnet, när Du är afklädd.
- 4 Är vattnet djupt nog, så hoppa ut på hufvudet. Kan eller vill Du ej detta, så dyk åtminstone fort ned en eller två gånger.
- 5 Stanna icke för länge i vattnet, i synnerhet om Du icke är riktigt stark.
- 6 Kläd fort på Dig efter badet.

Bada icke:

- 1 efter häftiga sinnesrörelser.
- 2 efter genomvakade nätter.
- 3 strax efter måltiden.
- 4 när Du icke befinner Dig väl.
- 5 och i synnerhet när Du förtärt upphettande och berusande drycker.

VAD SOM HÄNT.

MAJBRASAN tändes även i år på Hembygdstomten. Det vackra vädret gjorde att ovanligt stort antal människor sökte sig dit. Festkommittén hade ordnat trevligt med kaffe med gott bröd, som man drack på stående fot medan man pratade och hälsade på sina goda grannar och vänner. Man kastade pil, köpte lotter. Sjöng vår-sånger vid brasan förstås. Till sist det traditionella fyrverkeriet. Vad det känns skönt att kunna träffas så här, här i Strömme.

BREVIKSDAGEN. Tillsammans med Naturvårdsföreningen och Friluftsförbundet hade vi ordnat en vandring efter de nya vandringslederna. Lite synd tycker jag väl, att inte fler än ett 10-tal personer söker sig till dessa promenader. De är ofta lärorika och ger mer än när man promenerar ensam. Man lär sig bl. a. hitta i skogarna. Man lär sig lite om örter och fåglar. Får information om var och när det funnits torp på en del platser. Och mycket annat. Så välkommen med på nästa tur. Jag tror inte Du blir besviken.

STOCKHOLMS LÄNS HEMBYGDSFÖRBUNDS KURS I KATALOGISERING förlades i Stockstugan den 15 februari. 20 gäster från olika hembygdsföreningar var här för att under ledning av Kjell Nilsson lära sig hur man lämpligen ska katalogisera sina samlingar. Nyttigt och lärorikt att få lyssna till hur man arbetar i andra föreningar.

DRÄKTTRÄFF i Stockstugan. Från Runmarö fick vi besök av 12 duktiga damer som väver tyget till Värmdödräkten. De skall sedan sy den och ville komma och se hur vi arbetat med våra dräkter. Tillsammans blev vi 20 personer som bara pratade Värmdödräkten, drack kaffe och hade trevligt. Hoppas de besöker oss igen, när de hunnit en bit på väg med sina dräkter. Alltid nyttigt att byta erfarenheter.

Värmdö Turistbyrå öppnade sin informations-stuga den 6/6. Vi var ett par damer från föreningen, klädda i Värmdödräkt, där för medverkan. Vi sålde och visade Värmdö-souvenirer som vi själva tillverkat för föreningen. Dessa saker finns att köpa i Stockstugan. Gör ett besök. All förtjänst går oavkortat till föreningen.

STRÖMMA HEMBYGDSFÖRENING har blivit tillfrågade om vi vill medverka med dräktparad på SPELMANSSTÄMMAN i Bygdegården i Hemmesta i början av augusti.

Vi har även blivit tillfrågade om vi vill medverka med utställning på Skärgårdsveckan, också i Bygdegården. Den hålls i mitten av juli.

Roligt att vi blir tillfrågade och får visa vad vi håller på med.

UTFLYKT TILL DIDRIKSDAL SÖNDAG DEN 8/6.

En klunga promenadsugna startade från Strömma handel kl. 9⁰⁰, för att promenera över Fågelbro till Didriksdal. Vädret verkade lite hotfullt, men solen stod på vår sida och lyckades driva bort de mörkaste molnen.

Vi njöt av den underbara naturen som nu stod i sitt vackraste flor. Promenaden gick Fågelbrovägen fram, över Norrviken upp mot Hästhagsudd. Där sneddade vi och kom ut på Storängarna. Vi kunde peka ut var de planerade byggnaderna + väg och parkering är tänkta. Vi vandrade så förbi statarlängor och ladugård. Tittade runt och diskuterade de nya planerna. Kom så upp till huvudbyggnaderna. Vi tog oss friheten att gå in på gårdsplanen, där vi bad Sigvard berätta vad de olika byggnaderna använts till. Han visade bl.a. på den stenlagda gången, som löper från norra flygeln till den södra. Han berättade att den var till för kökspersonalen. Maten gjordes i ordning i den norra flygeln och serverades i den södra. När det var fest och många rätter var det mycket spring mellan husen. Då gällde det att inte snubbla.

Promenaden fortsatte så till Didriksdal där Jonny tog emot. Han förde oss ut till fåren och korna. De bredhornade och långhåriga korna vågade ingen gå nära, trots deras fromma uppsyn. Annorlunda blev det när vi kom till fåren. När de betraktat oss en stund och bestämt sig för att vi inte var farliga, började de

modigaste komma till oss för att bli klappade och kliade.

Jonny var bussig och hämtade sin vallhund Sacks och visade hur det går till att arbeta med vallhund. Vi blev imponerade att samspelet mellan föraren och hunden, som bara var $1\frac{1}{2}$ år, fungerade så bra. Ändå hade tackorna små lamm, som de ibland försökte "försvara".

På frågan när Didriksdal bebyggdes första gången, kunde vi svara, att Svante Didrik Silfverberg, som var Fågelbros ägare mellan åren 1775-1808, lät bygga Didriksdal straxt före 1800 och flyttade sedan in där tillsammans med bl. a. sin syster Eleanora Müller som var änka.

Både han och systemen avled på Didriksdal år 1808, med bara några månaders mellanrum.

1927 lät Dir. Svensson, dåvarande ägaren av Fågelbro, riva Didriksdal och ny huvudbyggnad i herrgårdsstil uppfördes.

Efter kafferast vände vi hemåt. En del tog bussen, men en del kände för att fortsätta promenera. Vi tog delvis samma väg tillbaka. När vi kom till Sjöskvalpet, förde oss Erik Boström upp i skogen ovanför husen. Där finns resterna av en mycket gammal väg som vi kunde följa fram till Fågelbrovägens hållplats. Den här gamla vägen löper parallellt med nuvarande väg. Vi försökte oss på att datera den och kom till att den bör vara ca 120-150 år gammal. Vi stöder vår gissning på att under tiden 1835 och framåt iordningställdes flera vägar här ute. Även Strömma bro byggdes då. Innan dess gick transporter från Fågelbro med färja från Augustendal - Sandudden/Brevik.

Den nuvarande vägen, från Stavsnäsvägen ner till Sjöskvalpet, är en rest av den gamla Stavsnäsvägen, som då svängde ner mot Sjöskvalpet till Trevägarbacken, följde Våmfjärden förbi Täppan och ut till Stavsnäsvägen igen. Raksträckan förbi Augustendal byggdes inte förrän i början av 1930-talet, när busstrafiken startade. Uppe i de här skogarna ser man ett flertal vattenfyllda gropar. Det är rester från tiden Fågelbro Tegelbruk tog sin lera ur marken häromkring. Kärret och den lustigt formade dalen vid Stavsnäsvägen är troligen också en sådan lergrop.

Ja, så återstod då bara en liten bit av vår promenad. Lagom släka. Med nya intryck att fundera över. Och ett hej till varandra till nästa gång.

Gudrun

TACK

till SYLVIA HOLMQVIST/DAHLBERG för alla de saker hon skänkt till samlingarna.

TACK

till KOMMENDÖRKAPTEN RINGI för en svartvit fungerande TV + en del andra saker.

TACK

till EDGAR OCH GUNILLA PETERSSON för ett skrivbordsset i brons.

T I L L   S A L U !

1600-talskarta. Den äldsta skärgårdskartan. Det blev så stor efterfrågan på den kartan att den tog slut. Många har frågat efter den, så därför har vi köpt in ett antal igen. Om Du inte sett hur den ser ut, kan vi berätta, att den är mycket vacker och lämplig att rama in.

Söker Du efter en liten present att ta med Dig istället för en blomma, när Du besöker någon? Titta upp i Stockstugan. Där finns presentartiklar och souvenirer som vi tror Du kommer att gilla. En del är märkta "Strömman" och en del "Värmdö". En del är omärkta.

Medlemmar från föreningen har målat och iorningställt alla presenter gratis, så hela förtjänsten går till föreningen.

Bildekaler, vykort och tidningar finns också.

V Ä L K O M M E N !

SANDHAMN:

SKÄRGÅRDENS VACKRASTE KANALKRYSS

Sandhamn är Sveriges internationellt kända seglarcentrum och det klassiska utflyktsmålet i yttre skärgården. Resan tar ca tre timmar och är en fascinerande kanalkryssning genom bla Strömme kanal som givit båten och vårt bolag sitt namn. Skärgårdsfartyget Strömme Kanal är specialbyggt för att klara den svårframkomliga leden som på sina grundaste ställen bara mäter 1,1 meter och är idag det enda fartyget som tar dig till Sandhamn "den klassiska vägen."

Sandhamn, med sina 130 fasta öbor, har sin alldeles unika charm. Att ströva genom den lilla byn med sina hoppytrade hus och smala gränder är en upplevelse som årligen tjuisar alla besökare. Sanddynorna bäddar mycket exotiskt in Seglarhotellet, värds huset och KSSS stora klubbhus med sin vackra nyrenoverade restaurang.

Sandön har utmärkta badmöjligheter. Du kan välja mellan den läckra badstranden på andra sidan ön eller hoppa i böljan inte långt från ångbåtsbryggan.

ÄT I VÅR NYRENOVERADE RESTAURANG

Skärgårdsfartyget Strömme Kanal för vår välrenommerade mattradition vidare. I den 1985 år nyrenoverade restaurangen kan du njuta av Östersjöns delikatesser, serverad i en

Turlista/Timetable

Avgång från Nybroplan/Departure from Nybroplan, ms Strömme Kanal

2 juni-17 augusti dagligen/daily

09.30	Nybroplan	18.00
09.50	Lidingö-Brevik	x
10.00	Klinten	x
10.10	Fisksätra	17.20
x	Lännersta	x
10.35	Saltsjöbaden	16.55
x	Baggensnäs	x
10.55	Kolström	16.35
11.15	S:a Lagnö	16.15
11.30	Strömme	16.00
<u>11.40</u>	<u>Fagerdala</u>	<u>15.40</u>
x	Långvik	15.20
12.30	Sandhamn	15.00

Pris/Price: ToR/Round trip 75:-- Barn/Children 38:--
Enkel/One way 50:-- Barn/Children 25:--

Bordsbeställning/Table reservations 08-23 33 75

miljö, kanske vackrare än någon annan. Vi rättigheter. Bord beställes per telefon 0 23 33 75.

SKÄRGÅRDSFARTYGET STRÖMME KANAL

M/S Strömme Kanal byggdes 1975, speciellt för att klara ruten Stockholm-Sandhamn via Strömme kanal. Hon var unik när hon sjösattes - inte på 40 år hade man speciellt byggt ett fartyg med matsal. Tack vare Strömme Kanals unika framkomlighet har hon åter öppnat den kanske vackraste leden ut i yttre skärgården.

Strömme Kanalbolaget

Skeppsbron 30, 111 30 STOCKHOLM. Tel. 08-24 11 00.